

**ІМПЕРІЯЛІСТИЧНА МОСКВА
и
КАТОЛИЦЬКА УКРАЇНА**

**RUSSIAN IMPERIALISM
AND
CATHOLIC UKRAINE**

Осторога Митрополита Андрея перед комунізмом

“... Комуністи є безбожниками та в їхній програмі немає точки, в якій вони були б щиріші, як у тій одній: у боротьбі проти Бога. Большевики не є щирі, навпаки ціла їхня система спирається на засадничий, всесторонній і безнастаний брехні. Тому немає майже можливості здати собі справи з того, що колись стається з большевизмом. Він перетворюється в релігію, в якусъ матеріалістичну й поіанську релігію, що Леніна і йому подібних уважає нещаче півбогами, а брехнію, обманом, насильство, терор, гноблення вбогих, деморалізування дітей, понижения жінки, знищення родини, знищення селянства й доведений всього народу до крайної нужди вважає принципами свого панування, хоч усі ці принципи прикриваються брехливими, просто противними назвами. Трудно зрозуміти, до чого змагають комуністи, бо дотеперішній досвід виказав як на долоні, що коли большевики говорили про свободу, розуміли неволю, коли говорили про добробут — тим словом називали голод, коли говорили про ради, совети — тим словом називали систему, в якій нікому не вільно висказувати своєї думки, коли говорили про владу селян — розуміли систему, в якій селяни змушенні до безплатної роботи, за яку не дістає навіть достаточного кусочка сухого хліба. А коли говорили про владу пролетаріату, то пролетаріятом називали касту, що кров з народу витискає... Де показуються комуністи-большевики, там зараз починають горіти церкви й кров невинна ламтється обильними потоками. Їхні сліди всюди значені кров'ю невинних жертв. Чи не є річчю очевидною, що таким ворогам Христа помагати — це зраджувати Його і зраджувати Його св. Церкву? Тому ту правду треба людям повторяти, бо багато є таких, які даються звести, вірять большевикам і думають, що без тяжкого іріха можна їм помагати... I ось вам правило: якщо признаєшся до комунізму, якщо хвалиш комунізм, комунізм боронить — християнином не є, а може лише християніна удавати. Комуніст і християнин — то як огонь і вода, що разом на одному місці не можуть бути...”

(З Пастирською Послання про комунізм, 1936 рік.)

На обкладинці Митрополит Йосиф Сліпий.

**ІМПЕРІЯЛІСТИЧНА МОСКВА
Й
КАТОЛИЦЬКА УКРАЇНА**

RUSSIAN IMPERIALISM AND CATHOLIC UKRAINE

**COMMEMORATING THE 15th YEAR
of
HEROIC STRUGGLE OF UKRAINIAN CATHOLIC CHURCH
AGAINST COMMUNISM**

WINNIPEG, 1960

Published by "PROGRESS" Printing & Publishing Co. Ltd.

ІМПЕРІЯЛІСТИЧНА МОСКВА
и
КАТОЛИЦЬКА УКРАЇНА
У 15-ЛІТТЯ ГЕРОЇЧНОЇ БОРОТЬБИ ХРИСТОВОЇ ЦЕРКВИ
В УКРАЇНІ ПРОТИ КОМУНІЗМУ

Ч

В І Н Н І П Е Г, 1960

Видавництво "ПОСТУП" в Вінніпегу, Канада, Ч. З.

Друкарня “Поступу”, 418 Aberdeen Ave, Winnipeg.
Printed in Canada.

Імперіялістична Москва й Католицька Україна

Дня 11 квітня ц. р. промине точно 15 років, від хвилі, коли імперіялістична Москва розпочала наново свою історичну боротьбу з українським католицизмом. Важливіші події затяжливої боротьби нам усім відомі. Під брутальним натиском московського комунізму пішли в тюрми, на страшні каторжні роботи, в сибірські концентраційні табори всі наші галицькі й підкарпатські владики, всі визначніші наші священики, монахи й монахині, великі тисячі нашої провідної інтелігенції, мільйони найкращих синів і доньок нашого українського народу. Тимчасом, устами кількох зрадників і гуртка стероризованх священиків, московське НКВД осудило, 1946 року в святоюрському соборі у Львові Берестейську Унію й вроочисто проголосило офіційне зірвання всяких юридичних зв'язків з Намісником Христової Церкви в Римі, прохаючи водночас покірно втіленого безбожника Сталіна зволити ласково прийняти “розкаяних українців католиків” до єдності з російською православною Церквою. В слід за тим, на владичих престолах наших катедр засіли московські агенти, а наші церкви, монастири й всі церковні інституції опинились в руках висланників російського казъонного православія. При тому, найменший спротив був з місця ліквідований дикими побоями, страшними тортурами, грізною в'язницею, засланням на Сибір, або просто карою смерті. . .

Гігантична ця боротьба, започаткована в ночі з 10 на 11 квітня 1945 р. де вся брутальна сила Москви виступила проти незломного духа католицької України, триває по сьогодні. На протязі цих довгих 15 років, сповнених найбільшими звірствами століть й осяяніх безсмертним блеском найбільших геройських подвигів новітніх часів, ми втратили майже всіх наших галицьких владик, сотки найкращих українських священиків, великі тисячі неустрасимих героїв і героїнь, що всі, вкриті безсмертною славою мучеників, ісповідників і національних героїв, відійшли від нас в незабутню вічність. З-поміж галицьких наших владик, залишився ще на своєму пості неустрасимий герой-

велітень Митрополит Йосиф Сліпий, що нині сам, враз із своїм великим українським народом, відважно дальше відбиває всі смертельні удари розшалілої Москви серед збещених своїх храмів, зруйнованих інституцій, релігійно й морально затроюва ної української молоді. . .

Чим є в дійсності для нас ця страшна, надлюдська боротьба? Яке її дійсне значіння для Христа, Його Церкви й цілого українського народу?

Коли ближче приглянулись усім цим надзвичайним подіям і глибше проаналізувати їх повний зміст, можна сміло ствердити, що жадна подія в цілій історії наших змагань із загарбницюю Москвою не принесла українському народові стільки світла, не скріпила його так духовно й не піднесла його так морально, як саме ці останні геройські змагання католицької України, що вже нині дають нам пізнати ту силу Москви, що запрягає Україну в постійну неволю й ту живу, незломну енергію України, що може раз на все дати їй релігійну свободу й політичну незалежність.

Бо ніколи в минулому Москва не показала нам так ясно й не переконала нас так сильно, що так, як її казъонне православ'є несе Україні релігійну й політичну неволю, так український католицизм дає Україні релігійну й національну незалежність. Це показалось цілком ясно, коли комуністична Москва, що офіційно виповіла війну Богові й постановила знищити всяку релігію, не повагалась тепер ужити свого давного російського пра вославія, щоб при його помочі підкорити собі цілу Україну. Так поступаючи, вона вправді, лише наслідувала Катерину II, Миколу I і всіх других російських царів, які огнем і мечем нищили католицьку Україну й брутальним носильством насаджували на її землях своє казъонне православіє. Але царі, що офіційно вважали себе Богом вибраними оборонцями Христової правди, могли принайменше заслонювати свої загарбницькі політичні пляни християнською ревністю про спасіння українських душ. Комуністична Москва вже не могла цього зробити, і тим вона була змушенна показати Україні своє правдиве, забріхане обличчя. . .

І саме то відкриття правдивого обличчя казъонного православія дало пізнати Україні правдиву велич українського католицизму. І тому, за нашими геройськими владиками, за рядами наших неустрешимих священиків і за непроглядними лавами наших вірних, там стали нині свідомі маси всього українського на-

роду. В обличчі такої політики Москви й в обличчі такої постави до неї католицької України, український нарід міг стати тільки по стороні своєї релігійної свободи й своєї політичної незалежності. . .

Цей ріст українського народу, зрошений щедрою кров'ю його найкращих синів і доньок, підсичуваний геройськими подвигами мільйонів його сучасних борців, розсаджує нині тяжкі мури советських в'язниць, сповняє пильно стережені келії концентраційних таборів і кличе всіх українців готовитись до того вроčистого й торжественного моменту, коли ми всі станемо духовно об'єднані в одній Христовій Церкві й на завжди політично відлучені від Москви. . .

До такої всеукраїнської солідарності кличе нині Україна й всіх своїх синів і доньок, що опинились поза її межами й проживають в різних країнах вільного світу. І дотепер, на жаль, наша еміграція це такої солідарності не знає. В загальному, воно замало цікавиться тими гігантичними змаганнями, що їх провадив нині на рідних землях католицька Україна. Як слухно за важує “Свобода”, з 26го січня ц. р., в своїй редакційній статті п. н. “Справа Митрополита Йосифа Слітого”, ця справа в нас на еміграції ще сильно занедбана. Тому пильно слухаймо того голосу України й голосу нашого сумління, що кличе нас до спільної, всеукраїнської акції. До цього нагод нам не бракує. А може найкращою з них міг би бути сам день 15-річчя тієї затяжої боротьби, тобто день 11 квітня ц. р. Як воно було б гарно й як раділа б з того ціла Україна, коли б всі українці вільного світу, в усіх країнах своєого поселення, зі всіми своїми організаціями й всіми своїми інституціями, могли тоді влаштувати: **“Всеукраїнський день національної солідарності”**, з відповідними виступами в своїй і чужомовій інтересі, з величавими імпрезами, програмовими інформаціями по радіо й телевізії, із окремими зверненнями до різних урядів і державних мужів, з поновленнями до маганнями в Об'єднаніх Націях взглянути в цю справу й змузити Москву заперестати свою грабівницьку роботу. . .

Вияв такої нашої всеукраїнської солідарності, якраз в цій рішальній хвилі нашої релігійної й національної історії, був би сповненням нашого святого сучасного обов'язку. . .

Хресний Шлях Української Католицької Церкви

І була перед Воскресінням Голгота: Христос, сама Божа Правда на землі, був розп'ятий на глум юрбі. Дехто з юрби посміхався з Нього, решта проходила байдуже попри Нього, а в багатьох із учнів Його закралася в душу зневіра. Та переможцем вийшов Христос, перемогла віра, прийшло Воскресіння і світло Правди темряву перемогло. . .

Часто серед нашого болю, особистого, родинного і всенароднього, забуваємо, що закон терпіння-воскресіння, що йому підчинився сам Христос, це закон нашого людського життя на землі. А кожний закон — не випадковий, химерний, але доцільний, життєданий і життєтворний. Через Голготу до Воскресіння йшов Христос, тією дорогою йдуть народи, держави, а вже найбільше тією дорогою йшла і певно буде йти аж до кінця віків Христова Церква. Вона ж продовжує на землі Христову місію, вона ж є Його Містичним Тілом, і на Містичне Тіло Христове спадають подібні удари, катування і терпіння аж до розп'яття на хресті, як упали вони були на пресвяте Тіло Христа, живу чого на землі.

І наша Українська Церква, як живий член Містичного Тіла Христового — Вселенської Церкви має свою участь у Христовому терпінні, тож мусить теж перейти через Голготу до свого славного Воскресіння. І якраз за наших часів Українська Церква опинилася на Голготі, розп'ята на хресті страждань, а вороги її ще зневажають, регочуться, коли вона в'ється в смертних судорогах. Інші ж проходять байдуже попри неї і тільки тінь з її хреста паде на них. А багато своїх таки маловірів-слабодухів похитують головами й питаютися: “Намарне пролилось море крові. Чи справді прийде ще те Воскресіння, про яке написано в св. Писанні? Чи може загине наша і Божа Правда на віки”? И ось так (“страха ради юдейська”) сходять із Голготи і вертаються до своїх Емаусів з гірким розчаруванням у серці: “Ми сподівалися, ми вірили, а ось тут літа минають, як наша

Правда-Церква на Голготі розп'ята — на посміховище ворогам... Здається сам Бог за нас забув. . .”

І справді. Цього року у квітні минає вже 15 років, як на нашу Церкву вклали вороги тяжкий хрест і повели на Голготу, щоб там її розп'яти. На нашій Церкві повторилася історія страждань самого Христа. Бож написано: “Ударю Пастиря і розбіжуться вівці...” і якраз вороги нашої Церкви — московські большевики, вдарили найперше на Пастиря нашої Української Католицької Церкви, Митрополита Галицької Землі, ВПреосв. Йосифа Сліпого і без жодних підстав запроторили його у в'язницю (11 квітня 1945 року). За Первоієархом Української Церкви жертвою большевицького жорстокого переслідування стали інші українські католицькі Владики: Єпископ Григорій Хомишин, Єпископ Йосафат Коциловський, Єпископ Никита Будка, Єпископ Миколай Чарнецький, Єпископ Григорій Лакота, Єпископ Іван Лятишевський та Апостольський Візитатор Петро Вергун. Усі ці Ієархи продовж 1945-1946 рр. один за одним пішли у в'язницю, були суджені як “зрадники народу”, завдали їм тяжкий хрест і повели їх на Голготу...

У 1947-1950 рр. прийшла черга на нашу Церкву на Срібній Землі. Найперше впав жертвою молодий і невстрашний Мукачівський Єпископ Теодор Ромжа, що згинув смертю ісповідника 1-го листопада 1947 р. Вслід за ним пішли Пряшівський Єпископ Павло Гайдич, ЧСВВ, та його помічник Єпископ Василій Гопко. Обидва були арештовані 1950 р., опісля засуджені на довголітні в'язниці. До того слід додати великі страти Української Церкви в Румунії, на Буковині, Мадярщині й Югославії, напр. ісповідницьку смерть Крижевецького Єпископа Івана Шімрака, в Югославії (в серпні 1946 р.), ліквідацію українців католиків на Буковині (1946 р.), переслідування Греко-Католицької Церкви в Мадярщині (почавши в 1951 р.) аж до арештування однокого єпископа (в Гайдудорозі), Преосв. Миколая Дудаша ЧСВВ (1959 р.).

Найтяжчим ударом в Українську Католицьку Церкву в царстві безбожницького комунізму була насильна ліквідація “унії” в Галичині (березень 1946 р.), на Срібній Землі (1947 р.), в Румунії (1948 р.) та Словаччині (1950 р.). Поволі, але пляново й систематично Українська Католицька Церква була зліквідова на “де юре” продовж 5 років (1945-1950) , а на її місце за допомогою большевиків прийшла ніби “українська прадідня православна віра”, насправді ж общерусське московське і большевиць

ке православ'я (чи радше кривослав'я). Жертвою цього більше вицького переслідування Української Церкви стало головно духовенство: вище і нижче, як теж тисячі вірного українського народу.

Щоб краще унагляднити великі жертви цього переслідування, наведемо деякі статистичні дані. І так, у Галицькій Митрополії до її насильної ліквідації в 1946 р. були 3 епархії, 7 єпископів, 2,275 священиків (крім цих 250-300 священиків, що в 1944-45 рр. виємігрували на Захід), 3,704 церков та 3,645.500 вірних. На Закарпатті Українська Церква нараховувала 500,000 вірних, 354 священиків, 416 церков, 241 парафій та 2 єпископів. На Словаччині було 2 єпископів, 180 священиків, 416 церков, 241 парафій та 140,000 вірних греко-католиків. У Югославії було близько 100,000 греко-католиків, 70 священиків, 104 церков, 65 парафій та 1 єпископ, а в Мадярщині 1 єпископ, 195,000 вірних, 133 церков, 70 священиків та 107 парафій. До того треба додати досить численну Греко-Католицьку Церкву в Румунії, де 1946 р. було 5 епархій, 6 єпископів, 1,940 священиків, 2,536 церков, 1,560 парафій.

Що ж осталося з того числа вірних, священиків, парафій, епархій та єпископів після 5 років жорстокого большевицького переслідування (1945-1950)? Не враховуючи Мадярщини, Югославії та неукраїнських вірних у Румунії, як теж не беручи до уваги Волині, Холмщини і Підляшшя, а тільки підсумовуючи втрати Української Католицької Церкви в Галичині, Закарпатті, Буковині та Словаччині, приходиться навести такі важкі втрати нашої Рідної Церкви:

- 18 єпископів арештовано, а майже дві третині з них знищено;
- 4,749 українських католицьких священиків замордовано, депортовано, або заборонено їм виконувати священичо-душпастирські обов'язки (а тільки дуже маленький відсоток духовних урятував своє життя і посаду через дійсний чи вдаваний перехід на большевицьке общерусське православ'я);
- 673 монахів (Василіян, Студитів, Редемптористів) депортовано, засуджено чи знищено;
- 1,060 монахинь вигнано з монастирів і переведено на світські роботи;
- 198 монастирів відібрано, зрабовано й перетворено на "православні" інституції чи просто державні установи;
- 686 церковних чи зв'язаних із Церквою шкіл, перетворено на розсадники безбожного комунізму;

38 релігійних організацій знищено;
36 органів релігійно-церковної преси закрито;
7,166 церков збезчещено;
5,806,900 вірних остало без єпископів, священиків, парафій, церков і каплиць, шкіл та інституцій.

Підсумовуючи ці важкі втрати, легко нам, українцям-католикам на чужині, попасті в зневіру і з учнями, що йшли до Емаусу, жалітися непізнаному Христові: “Ми надіялися, що ця Церква спасе нас і наш народ, а ось уже стільки років, як вона розп’ята на хресті...” Такий крик зневіри і розпуки може виrivатися із грудей невірним Томам, здезорієнтованим і у вірі захитаним учням Христа. Всетаки те, що відбулося і ще відбувається на Голготі нашої Рідної Церкви, не сміє захитати в нас віри у краще майбутнє Української Церкви. Навпаки, навіть байдужій посторонні нам люди, вертаючись із нашої Голготи, вчать нас кликати з сотником Лонгином: “Направду, був це Син Божий” — “Справді Святою і Невмирущою мусить ця Церква, що потрапить принести такі великі жертви, щоб заховати вірність Христові, Вселенській Церкві та своєму рідному Українському Народові. . .”

Справді, не вільно нам падати духом, хоч конання нашої Церкви на Голготі так довго продовжується. У кожному терпінні міститься зародок слави й воскресіння. Якраз погляд на Голготу нашої Рідної Церкви повинен у нас розпалювати нашу приспану любов чи прив’язання до нашої Церкви. Це зокрема має своє значення для нас — ізгой на чужій, несвоїй землі. Мусимо бути гідними синами та братами страждужих наших батьків, братів, сестер, священиків, монахів, монахинь, головно ж наших геройських Владик, що з них тільки вже декілька остало між живими. Наши Владики, Мученики-Ісповідники дають нам зразок, як маємо дорожити своєю вірою і Церквою.

Із висот Голготи нашої Церкви її достойний Первоіерарх, ВПреосвящений Архиєпископ-Митрополит Йосиф Сліпий, у 20-ліття своєї єпископської висвяти та в 15-ліття геройських страждань за краще майбутнє нашої Церкви кличе до нас — на еміграції — могутнім голосом, як речник всієї нашої переслідуваної Церкви: “Не сумнівайтесь, але оживіть у ваших серцях глибоку і непоборну віру, що встане і воскресне наша Церква...”

А ми відповімо йому хором наших сердець, нашої віри й любови: “Христос Воскрес, тож і воскресне Його Правда, воскресне наша переслідувана і розп’ята Церква. . .”

Митрополит - Ісповідник Кир Йосиф Сліпий

Після смерті сл. пам. Митрополита Андрія Шептицького (1. XI. 1944), на Галицький митрополичий престіл вступив Йосиф Сліпий, як титулярний архієпископ Сирренський із правом наслідування. Хоч Західна Україна з митрополичною столицею найшлася під комуністичним режимом, проте комуністи спершу не чинили більших труднощів новому Митрополитові. Але вже 11 квітня 1945 р., засудили Митрополита на важку каторгу й вислали на Сибір, де цей Митрополит-ісповідник карається з малими перервами вже п'ятнадцятий рік. Найважніші моменти життевого шляху Митрополита Йосифа такі:

МОЛОДІ РОКИ

Майбутній Митрополит Йосиф Сліпий народився в селянській родині у селі Заздрість теребовельського повіту 17 лютня 1892 р., з батьків Івана й Анастасії з Дичковських. Всеслюдну школу закінчив у рідному селі, відтак перейшов до української гімназії в Тернополі та закінчив її з відзначенням. Після матури вступив на теологію у Львові, а Митрополит Андрій Шептицький, підмітивши здібності й нахил до науки молодого богослова, осінню 1912 р. вислав його на вищі студії до славного тоді університету в Інсбруці. Там перебув він перші роки світової хуртовини аж до 1918 р. Митрополит Андрій, вертаючись із московського заслання 30 вересня 1917 р., висвятив богослова Йосифа на священика.

Після висвячення о. Йосиф продовжував ще кілька років свої філософічно - богословські студії найперше в Інсбруці, відтак у Римі. Докторизувався з богословії на основі дисертації: "Навчання візантійського патріярха Фотія про Пресвяту Трійцю". Свої вищі студії о. Йосиф досягнув до вершка, бо крім докторату богословії, габілітувався на доцента догматики, відтак студіював іще в Римі на університетах Грегоріанум і Анджелікум та в Орієнタルному Інституті і на Грегоріанум осягнув сту-

пінь “магістер агрегатус”. У ході студій о. Йосиф видосконалив до перфекції своє знання обох класичних мов та вивчив модерні мови: німецьку, італійську, французьку й англійську. Під час свого побуту в Римі цікавився теж церковним мистецтвом та на в'язав добре зв'язки з чужими науковцями. В тому ж часі написав другий глибокий твір про Пресвяту Трійцю як габілітаційну працю прийняту на Грегоріяnum у Римі.

Після повороту о. Йосифа до Львова (1921 р.) Митрополит Андрій іменував його професором богослов'я в українській греко-католицькій духовній семінарії, що її ректором був тоді о. д-р Теодосій Галущинський, ЧСВВ. Як професор став о. Йосиф одним з основників Богословського Наукового Товариства, що постало у Львові 29 вересня 1922 р. за ініціативою ректора о. Галущинського. Це товариство о. Йосиф потім переорганізував на статутах, що їх сам опрацював і був його головою. Тоді теж порішено видавати науково-богословський журнал, а його редакцію доручено о. Йосифові. Цей журнал почав виходити 1923 р. під назвою “Богословія” та став одним із найповажніших українських наукових видань і проіснував до Другої світової війни.

Попри ті всі численні заняття о. Йосиф находив іще час на свою спеціалізацію. Він займався тоді дуже субtelним догматичним питанням: походження св. Духа і на цю тему видав дві солідні праці. У колах спеціалістів, догматистів і богословів-орієнталістів ці праці о. Йосифа нашли для себе високу оцінку. Про це свідчать похвальні рецензії, як теж факт, що нема новішого автора, який у своєму творі з тієї ділянки не покликувався б на оригінальні й бистрі думки о. Йосифа. Сміливо можна сказати, що ці два твори разом із згаданими вгорі габілітаційними працями о. Йосифа ввійшли в загальну церковну богословську літературу. Вартість цих творів зростає ще, коли взяти до уваги можливість використати їх для унійної праці. Викладаючи довгі роки в Богословській Академії спеціальну догматику о. Йосиф постійно носився з думкою видати повний підручник католицької догматики, але щойно у воєнних роках нашов стільки часу, що зладив до друку частину сакраментальної (про три т. зв. ініціаційні Тайни) і рукопис віддав в опіку одному своєму учневі. Рукопис перебув щасливо всі небезпеки воєнної скітальщини і від 1950 р. друкується в богословському квартальнику ОО. Редемптористів “Логос”. Сюди належить теж його твір: “Св. Тома з Аквіну і схолястика” (Львів 1925, ст. 76).

Після уступлення ОО. Василіян із духовної семінарії у Львові, Митрополит Андрій іменував ректором тієї установи о. Йосифа Сліпого, 1926 р., назначивши його одночасно деканом богословського факультету. Нового ректора-науковця не задоволяла назва і ціль тієї школи, яка вже з самої уваги на велике число студентів (около трьохсот), заслуговувала на щось більше. Тому ректор переорганізував духовну семінарію на Богословську Академію, зладивши їй окремі статути. Митрополит Андрій, 14 квітня 1929 р., іменував о. Сліпого ректором Богословської Академії і на цьому становищі о. ректор перебував аж до першої більшевицької окупації Галичини, виховавши за той час сотки українських священиків, богословів і студентів. Отець ректор розбудував і високо підніс науковий рівень Академії. Ще й перед тим він відвідував часто католицькі університети й академії в Західній Європі та на їх зразок створив у Богословській Академії науковий і видавничий центр, якого українці не мали вже від часів Могилянської Академії.

За старанням о. Ректора, Богословська Академія згуртувала найкращі наукові сили не тільки між духовними, але й між світськими вченими. Крім стисло філософічно-богословських предметів студенти мали зможу слухати викладів з ділянки історії, літератури, мистецства, археології, а навіть книговодства й сільського господарства. Викладачами були фахові науковці зі світських (напр., М.Чубатий, Я. Пастернак, Ю. Полянський, К. Чехович, Ю. Павликівський, О. Надрага, В. Залозецький, Б. Кудрик і ін.), а між слухачами були студенти не тільки з Галичини, але й із Болгарії, Чехо-Словаччини, Румунії, Югославії, а навіть православні з Волині й Холмщини. Розвій Богословської Академії подавав її Ректор в окремих звітах після кожного трьохліття її праці. Однаке о. Ректор не був іще й тим осягом вдоволений. Він плянував крім філософічного й богословського відділів зорганізувати ще третій правничий відділ і так перетворити Богословську Академію в український університет, до якого мала б доступ теж світська університетська молодь. Однаке великий задум о. Ректора перекреслила друга світова війна. Отець Ректор дбав пильно про бібліотеку при Богословській Академії, що доходила вже до 12 тисяч томів крім великого числа цінних стародруків, рукописів і архівальних матеріалів. Крім цього о. Ректор створив і керував цілим концерном видавництва: Богословія, Видання Богословії, Праці Богосл. Наукового Товариства, Праці Гр. Кат. Богословської Академії, Аскетична Бі-

ліотека Гр. Кат. Духовної Семінарії, Дзвони, Бібліотека Дзвонів, Нива і Мета. У тих виданнях неструджений о. Ректор часто поміщував свої дописи й статті. Отець Ректор Сліпий брав живу участь у різних наукових з'їздах, конференціях і зустрічах. Він був учасником майже всіх унійних з'їздів у Велеграді, Празі, Пинську й у Львові. На вакаціях відвивав довші подорожі і їх пізніше цікаво описував, напр., “Паломництво до св. Землі” (Львів 1935, ст. 200) і “Подорож до Англії” (Львів 1936, ст. 128). Крім цього о. Ректор зладив і зредагував три збірники: 1) Св. Свящм. Йосафат (Львів 1925, ст. 261), 2) Митрополитові і Батькові народу в двадцятьп'ятьліття вступлення на митрополичий престол (Львів 1926, ст. 256) і Гр. Катол. Духовна Семінарія у Львові (Львів 1935, ст. 244). Всіх більших і менших праць о. Ректора ми нарахували понад 130 наголовків, але деякі з них не були оприлюднені.

Отець Ректор цікавився теж живо нашою мистецькою стариною, сам і через студентів збирав мистецькі церковні твори та створив дуже цінний музей. Під його проводом відбулося кільканадцять серій академічних вечорів у Львові та поодиноких викладів у інших більших містах. Отець Ректор часто сам виголошував доповіді (напр., 1935 р., п. н. “Віра і наука”, 1936 р., п. н. “Враження з подорожі до Англії”). Не диво, що Наукове Товариство Шевченка у признанні за наукову її науково-організаційну працю о. Ректора Сліпого іменувало його дійсним членом Товариства 1930 р. А Митрополит Андрій у травні 1935 р., іменував його греміяльним крилошанином і архидияконом Митрополичної Капітули.

ПОМІЧНИК ВЕЛИКОГО МИТРОПОЛИТА

Через уесь час о. Сліпий був одним із найближчих співробітників Митрополита А. Шептицького. Обидвох мужів Української Церкви лучила сердечна приязнь. Митрополит Андрій мав глибоку пошану до працьового, тихого, серйозного і глибоко побожного Ректора Богословської Академії. І він поручив у Римі як свого помічника й майбутнього наслідника.

Коли осінню 1939-го року Галичина опинилася під большевицькою окупацією, Митр. А. Шептицький висилає до Риму одного священика з різними справами. Між іншими була там справа іменування Помічника-Єпископа для Львівської Архиєпархії з правами наслідування на митрополичому престолі. Вибір Митрополита і Риму впав на о. Сліпого. Отець Сліпий був іме-

нований архиєпископом під датою 25 листопада 1939-го року. Висвячення його на єпископа відбулося у Львові 22-го грудня (у свято Непорочного Зачаття).

В якому дусі приймив о. Сліпий свою номінацію й висвячення, про те нехай свідчить його лист, писаний 1942-го року до Швайцарії: “Я був висвячений тайно 1939-го року на празник Непорочного Зачаття Матері Божої, 22-го грудня, в архиєпископській каплиці ВПреосвященним Митрополитом і єпископами Н. Будкою і д-ром Н. Чарнецьким у приявності митрополичної капітули. Опісля мої єпископські свячення проголошено урядово. Я не міг ставити перешкоди моїм свяченням, бо в час гонення свячення не є честю, а в першій мірі тягарем. За єпископський жезл отримав я дерев'яну палицу Митрополита, яку він уже раз дав був бл. п. єпископові Йосифові Боцянові в Києві як пастирський жезл, а також той самий єпископський перстень і той самий гієратикон. Ці всі речі дуже дивним способом урятувались перед большевицьким знищеннем у Духовній Семінарії. Я добачував у тому особливий палець Провидіння”.

І дійсно, був особливіший палець Божого Провидіння, що зволило вибрати о. д-ра Йосифа Сліпого (так, як і о. д-ра Й. Боцяна) на єпископа в час неволі й лихоліття.

Під час першої большевицької окупації Преосв. Йосиф був правою рукою хворого Митрополита Андрія. Був його підпорою і виконавцем його плянів і задумів. А які були це часи, про це й непотрібно писати. Про них пише коротко сам ВПреосв. Йосиф Сліпий у згаданому вище листі до Швайцарії: “Тоді (по приході большевиків) клався я вечером спати до ліжка й не був певним, чи я рано встану на волі. Тоді приходили мені на думку слова пророка Ісаї: “Прийде час, коли вони зранку будуть із турою вижидати вечора, а вечером ранку”.

Під час перших днів німецько-совєтської війни (червень 1941 р.) большевики мало не вбили Преосв. Йосифа. Ось як він сам оповідає про це: “Страшним був відворот большевиків. По полуничні заїхав большевицький танк перед катедру. Нас витягнула поліція з помешкань і поставила під мур. Енкаведисти роздерли теж на мені рясу. Так стояли ми дві до три години, а за плечима скоро стріли, ручні гранати, танки й панцерні гармати. Ми збудили в собі жаль і очікували смерті. Від часу до часу нас іще слідили. Вкінці прийшов старшина й пустив нас на волю”.

Бог урятував життя Преосв. Йосифа, бо для нього приготовив інше завдання. Те, що енкаведисти роздерли на ньому

рясу, стало символом подій у 1945-1946 роках, тобто насильного роздирання живого тіла Української Церкви, що її очолив ВПреосв. Йосиф.

Після большевицької окупації (1939-1941) прийшла в житті Преосв. Йосифа мала передишка. Під час німецької окупації (1941-1944) взявся Преосв. Йосиф до віdbудови знищеної війною Духовної Семінарії. Семінарійську церкву св. Духа й одну стіну семінарії знищили бомби. В короткому часі, як він сам пише, вдалося йому “за Божою поміччю прочистити будинок Семінарії, усунути трупів, будинок відновити, зібрати професорів і отворити академічний рік. Прийшло 70 питомців і все ще нові зголосувалися”. Увесь його дорібок довгих років знищила безпощадна війна. В руїнах пропала бібліотека, семінарію розв’язано, Богословську Академію закрито, студентів-богословів і професорів розігнано. Але Преосв. Йосиф узявся до нової праці. Деяшо вдалося йому наново віdbудувати, але воєнні обставини не дозволили йому здійснити його далекосяглі пляни.

Літом 1944-го року Галичина знов опинилася під большевицькою окупацією. Преосв. Йосиф залишився у Львові на своєму пості при боці Митрополита Андрія, хоч знов, що може його ждати. У перших місяцях другої окупації большевики вдавали приятелів релігії й Церкви, але це було тільки для замілення очей. Преосв. Йосиф почав приготовляти своїх вірних і клир на грядуче переслідування.

НА МИТРОПОЛИЧОМУ ПРЕСТОЛІ

1 листопада 1944-го року вмирає у Львові Митрополит Андрій Шептицький. Преосв. Йосиф на основі права, даного йому Апостольською Столицею ще 1939-го року стає наслідником Митрополита Андрія на митрополичому престолі у Львові. Але не всміхалося йому спокійне володіння престолом галицьких митрополитів. Не дарма одержав він на єпископських свяченнях палицю єпископа ісповідника. Доля Митрополита Йосифа була вже припечатана.

Негайно після смерті Великого Митрополита Андрея большевицька преса почала нагінку на Українську Католицьку Церкву. Через своїх агентів почала вона плямувати світлу пам’ять Великого Митрополита. Це був сигнал до переслідування Укра-

їнської Церкви й до остаточного удару на її Ієрархію. Митрополит Йосиф не робив собі ілюзій про те, що жде його і його Церкву. На початку 1945-го року він зробив спробу нав'язати якийсь “спосіб життя” з комуністичною владою, але без жодного успіху. Митрополит Йосиф вислав був, як відомо, делегацію кількох священиків до Москви, які передали в імені Української Церкви пожертву на ранених у війні в сумі 100 тисяч рублів. Авторитетні чинники в Москві не скривали свого ворожого відношення до Української Католицької Церкви і Митрополита Йосифа. Те, чого большевики вимагали, — було цілковите підчинення Української Церкви плянам большевиків і вислугування комунізмові. На такі умови ніяк не міг пристати Митрополит Йосиф.

І удар большевиків не дав на себе довго ждати. Після появи ославленої брошури агента НКВД, В. Росовича під наголовком: “З хрестом чи з мечем?” (6-го квітня 1945-го року), в якій автор накинувся в брутальний спосіб на померлого Митрополита Андрія і на Українську Католицьку Церкву, прийшов злощасний день 11-го квітня 1945 р. Ніччу заарештовано Митрополита Йосифа, а з ним увесь український греко-католицький єпископат Галицької Провінції: єпископів Григорія Хомишина, Никиту Будку, Николая Чарнецького й Івана Лятишевського. (Пізніше до цих єпископів долутилися ще інші: єпископ Йосафат Коциловський, єпископ Григорій Лакота та о. прелат д-р П. Вергун, Апостольський Візитатор).

Доля Митрополита Йосифа й інших галицьких єпископів майже цілий рік була невідома. Щойно в березні 1946-го року проголошено, що в Києві відбувся військовий суд над Митрополитом і єпископами та що вони були засуджені на довголітні каторжні роботи. Митрополитові і єпископам закинено “ворожу діяльність проти УССР”, “співпрацю з німцями-фашистами” і тим подібні “злочини”. Митрополит Йосиф ураз із єпископами Никитою Будкою та Іваном Лятишевським був засуджений на 8 років, Преосв. Николай Чарнецький на 5 років, а 80-літній єпископ Григорій Хомишин аж на 10 років важких робіт на засланні. В тому самому часі відбулося у Львові “воз’єдання Української Католицької Церкви з московським большевицьким православ’ям, приготоване під натиском большевицьких погроз жмінькою відступників (березень 1946-го року).

ІСПОВІДНИК УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ НА СИБІРСЬКІЙ КАТОРЗІ

Від ув'язнення Митр. Йосифа Сліпого минає вже 15 років, але він усе ще карається в Сибірі. 1952-го року скінчився був йому його 8-літній реченець кари і митрополит (за свідоцтвом одного німецького священика-поворотця з Сибіру) був перевезений до Москви. Тут зроблено йому пропозицію зірвати з Римом і за ту ціну обіцювали йому волю і навіть поворот на львівський престіл. Але Митрополит Йосиф відмовився рішуче від тієї пропозиції і відкинув усюку розмову на цю тему. У висліді був знову засуджений на дальших 7 років каторги і повернувся знову в Сибір страждати за Українську Церкву і народ.

Про долю Митрополита і його співтоваришів не маємо точних даних. Знаємо тільки одне, що він карається і робить покуту за ввесь український народ. Він є жертвою, — цілопальною жертвою, — на жертвнику українського народу за його краще майбутнє в національній і церковній ділянці. Він рятує честь української Церкви і пише світлі сторінки її історії.

Перший український католицький єпископ Канади, з осідком у Вінніпегу, Преосв. Никита Будка, арештований 11 квітня 1945 р. у Львові, помер смертю ісповідника у совєтському концентраційному таборі.

Апелюємо до совісти вільного світу

З увагою слідкуємо за подіями у Полудневій Африці, де в останніх днях заворушилось автохтонне населення негрів, як також і мішанців, які піднесли активний спротив проти расової сегрегаційної політики тамошнього уряду. За співчуттям приймаємо вістки про те, що в обороні своїх людських прав багато тамошніх тубильців заплатило життям або тілесним пораненням. Рада Безпеки Об'єднаних Націй в наслідок скарги, яка вплинула від 29 країн азійсько-африканського бльоку в ОН, розглядає справу кривавих розрухів у Полудневій Африці. Від полагодження цієї справи в дусі Божих і природних законів залежатиме мир не тільки в Полудневій Африці, але це матиме також вплив і на встановлення справедливого світового миру.

Але встановлення цього справедливого миру у світі не залежатиме від пустих, напуштистих слів, що так часто притаманне західному світові. До його встановлення ніяк не причиниться забріхана фразеологія про дружбу народів та всесвітній мир, що її носієм у західній світ є вовк в овечій шкурі, — голова Ради міністрів СССР, поневоляч гідності людини та цілих народів — Микита Хрущов. Він, ставши, з волі Сталіна, 1938 року на казним комісарем України, у ролі секретаря КП(б)У, пішов слідами своїх попередників — Постишева й Косюра та записався, між іншим, такими кривавими буквами в історії України, як жорстоке винищення тисячів українських політичних в'язнів на початку німецько-совєтської війни й формальна ліквідація Української Католицької Церкви, з ув'язненням всієї єпархії, на чолі з Митрополитом Йосифом Сліпим, та майже повним її фізичним винищеннем, а також винищеннем соток духовників та тисячів вірних.

У цьогорічну Квітневу неділю, яка припадає на десятий день місяця квітня, українці у вільному світі, за почином українського католицького Митрополита Канади, Кир Максима, влаштовують Всеукраїнський день національної солідарності. Нагодую до такого вияву спільної солідарності є саме 15-річчя початку кривавого переслідування большевиками Української Като-

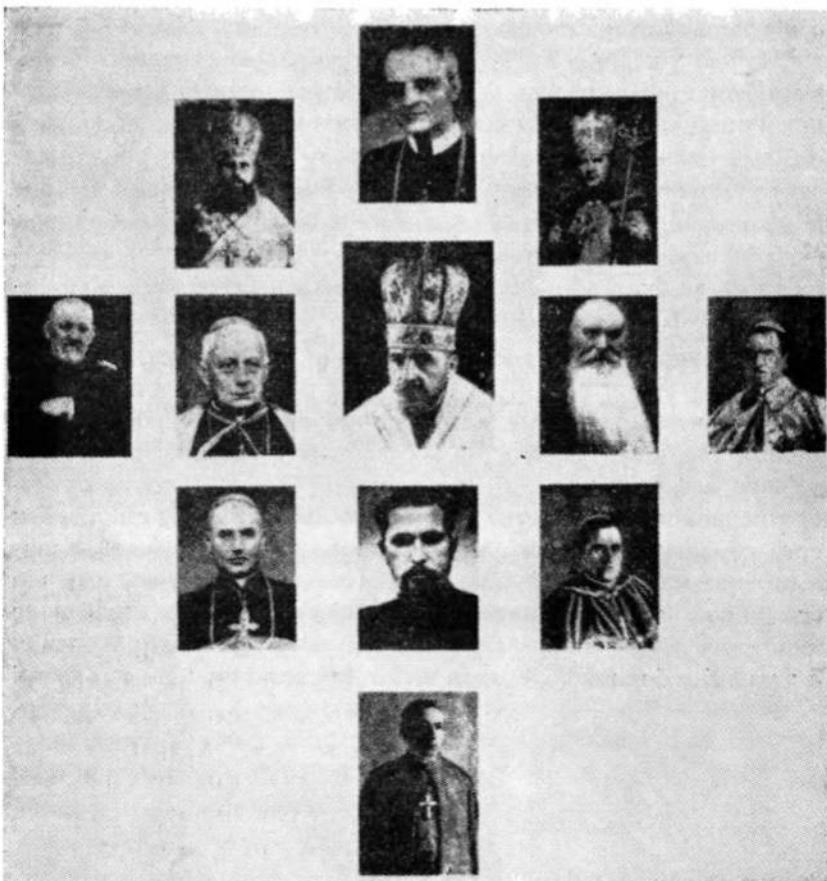
лицької Церкви. Це переслідування є одним закривавленим звеною у довгому ланцузі насилия, яке вже 43 роки завдає комуністична Москва Христовій Церкві та її вірним у країнах, що попали під червоний московський імперіялістичний чобіт.

Одною з перших країн, що стала жертвою кривавого большевицького режиму, була Україна. 40-літнє панування комуністів в Україні записалось, між іншим, такими подіями, як мільйонові жертви штучно викликаного голоду в 1932/33 роках, масові ув'язнення й розстріли, як напр., у Вінниці, заслання мільйонів у концтабори, насильне засилання молоді на азійські цілинні землі, знищення Української Автокефальної Православної Церкви та — як було вже сказано — формальна ліквідація Української Греко-Католицької Церкви.

У Всеукраїнський день національної солідарності відкликаємося до совісти вільного світу, яка в останніх днях, в дусі любові близького, відізвалась на криваві події у Полудневій Африці, та, покликуючись на вселюдську солідарність, яка зобов'язує нас усіх, що стоїмо у затяжній боротьбі проти сучасного червоного варварства, підносимо братній голос остороги перед переочуванням того, що діється по той бік залізної заслони, а зокрема в Україні. Бо таке дальнє переочування напевно спричинить зáкriпощення ще багато інших народів та фізичне винищенння мільйонів людей. Тому будьмо сторожкі, братолюбні та активні у боротьбі зо злом, якщо бажаємо правдивого миру!

ІЕРАРХИ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВІ — ІСПОВІДНИКИ Й МУЧЕНИКИ

Згори, зліва, перший ряд: єпископ Николай Чарнецький, ЧНІ (Ковель) помер після 10-літнього заслання; єпископ Павло Гайдич, ЧСВВ (Пряшів), засуджений на досмертну тюрму; єпископ Василь Гопко (Пряшів), ув'язнений. Другий ряд: єпископ Іван Шімрак (Крижівці), помер у наслідок знущань у тюрмі; єпископ Григорій Хомишин (Станиславів), помер у концтаборі; митрополит Йосиф Сліпій (Львів), від 15 літ перебуває в концтаборі, 1959 р. втретє засуджений на дальших 7 років; єпископ Йо-сафат Коциловський, ЧСВВ (Перемишль), помер у тюрмі; єпископ Никита Будка (перше Вінниця, пізніше Львів) помер у концтаборі. Третій ряд: єпископ Іван Лятишевський (Станиславів) помер після відбуття 10-літньої тюрми; єпископ Теодор Ромжа (Ужгород) згинув мученичою смертю в Мукачеві 1947 року; єпископ Григорій Лакота (Перемишль) помер у концентраційному таборі. Четвертий ряд: апостольський візитатор о. Петро Вергун (Берлін) помер у концтаборі.

Metropolitan Joseph Slipyj

The late Metropolitan Andrew Sheptytskyj (1/XI/1944), was succeeded as Metropolitan of Halych by Joseph Slipyj, as Titular Archbishop of Serre, with rights of succession. Although Western Ukraine and the Metropolitan found themselves under the Communist regime, at first the Communists created no hardships for the new Metropolitan. However, on April 11, 1945, the Metropolitan was sentenced to hard labour in Siberia, which he ~~had~~ endured, except for short intervals, for fifteen years. The highlights of the life of Metropolitan Joseph are as follows:

His Youth:

The future Metropolitan Joseph Slipyj was born to a peasant family in the village Zazdrist in the county of Terebowlia, on February 17, 1892. His parents were John and Anastasia (nee Dychkowska). He received his elementary education in his native village, and then attended a Ukrainian High School at Ternopol, graduating with honours. After making his entrance examination he enrolled in the Faculty of Theology in Lviv. The Metropolitan Andrew Sheptytskyj, OSBM., was aware of the ability and intellectual talents of the young theologian and sent him in the fall of 1912 for higher education to the then famous University at Insbruck. There he lived the first years of world upheaval until 1918, when Metropolitan Andrew, returning from Russian exile on September 30, 1917, ordained Joseph, to priesthood.

After his ordination Father Joseph continued for several years his philosophical-theological studies, first in Insbruck and later in Rome. He was awarded his doctorate on the basis of his dissertation "The Teachings of the Byzantine Patriarch Photius on the Holy Trinity".

Father Joseph continued his advanced studies; besides his doctorate in theology, he received his Dr. Habil toward a lectureship in dogmatics, and later studied in Rome at the Gregorianum and Angelicum Universities and at the Oriental Institute. At the Gregorianum university he received the degree of "Magister Agregatus".

During the course of his studies, Father Joseph perfected his knowledge of both classic languages and learned the following modern

languages: German, Italian, French, and English. During his stay in Rome he also took a great interest in religious art and made valuable contacts with foreign scholars. During that period he wrote a second dissertation on the Holy Trinity as his Dr. Habil thesis, accepted by the Gregorianum in Rome.

After the return of Father Joseph to Lviv (1921) the Metropolitan Andrew appointed him professor of theology at the Ukrainian Greek-Catholic theological seminary, whose rector at that time was Rev. Dr. Theodosius Halushchynskyj, OSBM. As a professor Father Joseph became one of the founders of the Theological Studies Society, which was initiated in Lviv on September 1922 by the rector Rev. Theodosius Halushchynskyj, OSBM. Rev. Joseph later reorganized this society under a constitution prepared by himself, and became its president. It was also decided to publish a theological studies journal, and Father Joseph was appointed editor. This journal appeared first in 1923 under the title "Bohoslovia". It became one of the most highly regarded of the Ukrainian scientific publications and existed until World War II. Besides these many accomplishments, Father Joseph found time for his own specialization. He was interested in a very subtle dogmatic question: The Procession of the Holy Ghost; and on this topic he published two formidable works.

Among specialists, dogmatists, and theologians-orientalists these works of Father Joseph received great commendation. This is evident from laudatory reviews, and from the fact there is no more recent author who in his work on the same topic has not referred to the original and to the alert thoughts of Father Joseph. Without hesitation one can say that these two works, together with the aforementioned Dr. Habil dissertation of Father Joseph have become a part of the general church theological literature. The value of these theses increases upon the realization that they can be used in the work of Christian Church unification.

While lecturing for many years on special dogma at the Theological Academy, Father Joseph continually planned the publication of a complete manual of Catholic Dogma, but only during the war years did he find sufficient time to prepare for printing a portion of his dogmatic works (about the three so-called initiation Sacraments), and entrusted the manuscript into the care of one his pupils. The manuscript passed successfully through all the dangers of wartime transition and since 1950 is being published in "Logos", the religious quarterly of the Redemptorist Fathers. Here also belongs his work; "St. Thomas Aquinas and Scholasticism" (Lviv 1925, pp. 76).

In the year 1926, after the Basilian Fathers relinquished the position of rectors at the religious seminary at Lviv, Metropolitan Andrew nominated as rector of this institution Father Joseph Slipyj and, appointed him also as dean of the Faculty of Theology. The new rector-scholar did not approve of the name and aim of the school, which, considering only the number of its students (almost three hundred) deserved something greater. Therefore the rector re-organized the religious seminary into a Theological Academy, preparing for it a separate constitution. Metropolitan Andrew on April 14, 1929 appointed Father Slipyj rector of the Theological Academy, and this position the rector maintained until the first bolshevist occupation of Halychyna (Galicia), in that time having educated hundreds of priests, theologians, and students. The reverend rector built up and raised the educational level of the Academy. Even before this he often visited the Catholic Universities and Academies of Western Europe, and following their example created in the Theological Academy a research and publishing centre which the Ukrainians had not had since the time of the Mohyla Academy.

Through the efforts of the reverend rector, the Theological Academy brought together the finest scholars not only from among the priesthood, but also from among the lay scholars. Besides their philosophical-theological subjects the students had the opportunity to hear lectures in history, literature, art, archeology, and even accounting and farm husbandry. The lectures were lay experts in their fields (e. g. M. Chubatyj, Y. Pasternak, J. Polanskyj, K. Chekhovych, J. Pavlykovskyj, O. Nadraga, V. Zalozetskyj, B. Kudryk, etc.) and in the audiences were students not only from Halychyna, but also from Bulgaria, Czechoslovakia, Roumania, Yugoslavia, and even Greek Orthodox students from Volyn and Kholmshchyna. The growth of the Theological Academy was recorded by the rector in separate reports following each three years of its work. Nevertheless, the reverend rector was not yet satisfied with these accomplishments. He planned besides the philosophical and theological departments, to organize a third department of laws, and thus transform the Theological Academy into a Ukrainian University, which would also accept lay students. However, these great ideas of the rector were cancelled by World War II. The reverend rector took great interest in the library of the Theological Academy which contained almost 12 thousand volumes besides a large number of valuable old printed works, manuscripts, and archival materials. Besides all this, the rector created and managed a complete publishing concern: Theology, Theological Publications, Works of the Greek Catholic Theological

Academy, the Ascetic Library of the Greek Catholic Religious Seminary, Dzvony, The Dzvony Library, Nyva, and Meta. To these publications the indefatigable rector often submitted his own accounts and articles. The Reverend Rector Slipyj played an active part in various educational conventions, conferences, and meetings. He took part in almost all Christian Unity conventions in Velehrad, Prague, Pinsk, and in Lviv. During his vacations he took long journeys, and later wrote about them, e. g. "A Pilgrimage to the Holy Land". (Lviv 1935, pp. 200) and "A Journey through England" (Lviv 1936, pp. 128). Also, the Reverend Rector compiled and edited three collections: 1. "The Martyr, St. Josaphat" (Lviv 1925, pp. 261), 2. "The Twenty-fifth Jubilee of the Installation of a Metropolitan and a Father of His People" (Lviv 1926, pp. 256), and 3. "The Greek Catholic Religious Seminary in Lviv" (Lviv 1935, pp. 244). The works of the reverend rector total over 130 titles, of which several are yet unpublished.

The reverend rector also took an immense interest in our ancient art. With the help of his students, he collected items of church art and founded a very valuable museum. Under his leadership about fifteen series of academic meetings were held in Lviv, and individual lectures in other large towns. The reverend rector often himself gave lectures, (e. g.: 1935 "Religion and Education"; 1936 "Impressions on a Journey Through England".)

It is not surprising that the Shevchenko Educational Society in recognition of the educational and educational-organizational works of the Reverend Rector Slipyj, nominated him to an active membership of the Society in 1930, and that Metropolitan Andrew Sheptytskyj appointed him Choir Dignitary and Archdeacon of the Metropolitan Chapter.

Assistant To The Great Metropolitan:

Reverend Slipyj had always worked very closely with Metropolitan Andrew Sheptytskyj. These two men of the Ukrainian Church were bound by a cordial friendship. These Metropolitan had a great respect for the industrious, quiet, serious, and deeply religious rector of the Theological Academy. He even presented him in Rome as his assistant and successor.

When in the fall of 1939 Halychyna found itself under bolshevist occupation Metropolitan A. Sheptytskyj sent a priest to Rome on several matters. One of these was the matter of the appointment to the Archdiocese of Lviv of a Bishop Auxilliary with rights of succession. The choice made by the Metropolitan and by Rome was Reverend Slipyj.

Father Slipyj was appointed Archbishop on November 25, 1939. His installation as bishop took place in Lviv on Dec. 22, (on the Feast of the Immaculate Conception).

The spirit in which Rev. Slipyj accepted his nomination and installation is evident from his letter, written in 1942 to Switzerland: "I was secretly installed as archbishop in 1939 on the Feast of the Immaculate Conception, December 22, in the Archbishop's chapel by His Excellency the Metropolitan and by bishops N. Budka, and Dr. N. Charnetskyj in the presence of the Metropolitan Chapter. Later my Ordination to Episcopal Dignity was announced officially. I could not refuse Ordination, because in the time of a religious persecution ordinations are not an honour but primarily a burden. Instead of a bishop's crosier, I received from the Metropolitan a wooden staff, which he had once previously given to the late Bishop Joseph Bocian in Kiev as a pastoral crosier, and I also received the same ring and missal. These objects in a very strange way had escaped bolshevist destruction in the Religious Seminary. **I saw in this the very hand of Divine Providence".**

It was indeed the very hand of God's Providence, that willed the appointment of Rev. Dr. Joseph Slipyj (as also of Dr. J. Bocian) as bishop in this time of slavery and hardship.

From the time of the first bolshevist occupation, his Excellency Joseph worked as the right hand of the ill Metropolitan Andrew. He was his support and the executor of his plans and ideas. What times these were, it is unnecessary to explain. Of them wrote his Excellency Joseph Slipyj in the aforementioned letter to Switzerland; "Then (after the bolshevist invasion) I would go to bed at night wondering whether I would awaken a free man. The words of the prophet Isaiah would then come into my mind: "The time will come, when at dawn they will long for nightfall, and at night for the dawn."

During the first days of the German-Soviet war (June, 1941) his Excellency Joseph was almost killed by the bolsheviks. This is how he wrote about it: "Terrible indeed was the retreat of the bolsheviks. In the afternoon a bolshevist tank appeared before the Cathedral. The police forced us out of our homes and lined us up against the wall. The N.K.V.D. even tore off my cassock. We stood thus for two or three hours, behind us machine guns, hand grenades, tanks and cannon. We made an act of contrition and awaited death. From time to time they would check on us. Finally an officer appeared and set us free".

God saved the life of his Excellency Joseph, because He had prepared a different fate for him. The ripping of his cassock by the

N.K.V.D. became a symbol of the events of 1945–46, i. e. the forcible tearing apart of the living body of the Ukrainian Church headed by his Excellency Joseph.

After the bolshevist occupation (1939–1941) there came into the life of his Excellency Joseph a short respite. During the German occupation (1941–44) his Excellency Joseph set about to reconstruct the war-torn Religious Seminary. The Seminary Church of the Holy Ghost and one wall of the seminary had been destroyed by bombs. In a short while, as he himself writes, he succeeded “with the help of God to scour the seminary building, remove the corpses, renew the building, gather some professors and to begin the academic year. Seventy students appeared, with new ones arriving every day”.

The result of those long years of toil had been destroyed by the merciless war. Through ruination the library was lost, the seminary was disorganized, the Theological Academy was closed, the students and professors were scattered. But his Excellency Joseph began his new work. He was able to rebuild a part of what had been lost, but the circumstances of the war did not allow him to carry out his long-range plans.

In the summer of 1944 Halychyna again found itself under bolshevist occupation. His Excellency Joseph remained in Lviv at his post beside Metropolitan Andrew, although he knew what fate might await him. During the first months of the second occupation the bolsheviks pretended friendship toward religion and the Church, but this was only a deception. His excellency commenced to prepare his faithful and clergy for future persecution.

On The Metropolitan Throne:

On November 1, 1944, Metropolitan Andrew Sheptytskyj died in Lviv. His Excellency Joseph, according to the authority given to him by the Apostolic See in 1939, succeeded Metropolitan Andrew as Metropolitan at Lviv. Little wonder that he had received at his Episcopal Ordinations the staff of Bishop-Confessor! The fate of Metropolitan Joseph had already been sealed.

Immediately following the death of Metropolitan Andrew the bolshevist press began an attack on the Ukrainian Catholic Church. Through its agents it sought to blacken the memory of the Great Metropolitan. This was a signal for the persecution of the Ukrainian Church and for the last attack on its hierarchy. Metropolitan Joseph was not deceived regarding the fate which awaited him and his Church. At the beginning of 1945 he endeavored to find a “means of existence”

within the Communist regime, but with no avail. Metropolitan Joseph had sent a delegation of several priests to Moscow, in the name of the Ukrainian Church, with a donation of one hundred thousand rubles for those wounded in the war.

The authorities in Moscow did not conceal their enmity toward the Ukrainian Catholic Church and toward Metropolitan Joseph. What the bolshevists demanded was the complete surrender of the Ukrainian Church to the bolshevist plans, and its subserviency to Communism. Such conditions Metropolitan Joseph was unable to accept.

It did not take long for the bolshevist blow to fall. After the appearance of the illogical pamphlet of the N.K.V.D. agent, V. Rosovych, entitled: "With the Cross Or With The Sword?" (April 6, 1945), in which the author brutally attacked the deceased Metropolitan Andrew and the Ukrainian Catholic Church, the fateful day of April 11, 1945 finally arrived. That night Metropolitan Joseph was arrested, and with him the whole Ukrainian Greek-Catholic Episcopate of Halych: the bishops Gregory Khomishyn, Niceta Budka, Nicholas Charnetskyj, and Ivan Latyshevskyj. (Later were added: Bishop Josaphat Kotsylowskyj, OSBM, Bishop Gregory Lakota, and Msgr. Dr. P. Werhun, the Apostolic Visitator.

The fate of Metropolitan Joseph and the other bishops of Halych was unknown for almost a whole year. At last in March 1946 it was announced that at a trial in Kiev the Metropolitan and the bishops had been sentenced to long terms of imprisonment. The Metropolitan and the bishops had been accused of "hostile activities against the U.S.S.R.", "fraternization with the German fascists" and similar "crimes". Metropolitan Joseph together with the bishops Niceta Budka and Ivan Latyshevskyj were sentenced to eight years imprisonment. His Excellency Nicholas Charnetskyj to five years, and the 80 year old Bishop Gregory Khomishyn to ten years at hard labor. At that very time there took place in Lviv "the union of the Ukrainian Catholic Church with Muscovite Orthodoxy", prepared under the pressure of bolshevist threats by a small group of schismatics. (March, 1946).

The Bishop-Confessor of the Ukrainian Church in a Siberian Prison:

Fifteen years have gone by since the imprisonment of Metropolitan Joseph Slipyj, but he still remains imprisoned in Siberia. In 1952 his eight-year term of imprisonment had ended and the Metropolitan (as witnessed by a German priest released from Siberia) was returned to Moscow. Here it was proposed that he break with Rome, this to be the price of his liberty, and of his return to the Archdiocese of Lviv.

However, Metropolitan Joseph emphatically refused even to consider these proposals. As a result he was sentenced to another seven years of imprisonment and returned once again to Siberia to suffer for the Ukrainian Church and nation.

No definite information is available about the final fate of the Metropolitan and his assistants. It is known only that he is imprisoned and doing penance for the whole Ukrainian nation. He is a sacrifice — a holocaust-sacrifice on the sacrificial altar of the Ukrainian nation for its happier future in its national and religious life. He is defending the honour of the Ukrainian Church and is writing a radiant page in its history.

(Translated by B. N. Bilash)

ROMAN DANYLEWYCZ

An appeal to the conscience of the Free World

We follow with great interest the events taking place in South Africa where both negroes and many whites raised an open rebellion against the racial discriminating policies of their government. We sympathize deeply on hearing that many suffered bodily injuries and others paid dearly with their lives in defence of their human rights. It was encouraging to hear that the Security Council of the United Nations, on the presentation of the grievances which came from the 29 nations of the Afro-Asian Block of the U.N., in spite of the protests of the representative of the South African Government, took up the question of the bloody outbursts in South Africa. The settlement of this question in the spirit of Divine and Natural law will bring peace not only to South Africa, but it will influence the making of true peace throughout the world.

But true peace in the world will not come from high sounding meaningless words, nor from the lying phraseology about the brotherhood of nations and world peace carried to the Western World by the wolf in sheep's clothing, the Soviet Premier, the enslaver of human dignity and whole nations — Nikita Khrushchev.

In 1938 Nikita Khrushchev, through the will of Stalin became the appointed commissar of the Ukraine in the role of a Secretary of the Communist Party in Ukraine. He followed in the footsteps of his predecessors, Postishev and Kosior. In bloody letters the History of the Ukraine recorded Khrushchev as the merciless butcher of thousands of Ukrainian political prisoners at the beginning of the German-Soviet war, the formal liquidator of the Ukrainian Catholic Church with the imprisonment of its whole hierarchy and their superior Metropolitan Slipij, and the murderer of hundreds of priests and thousands of faithful.

On Palm Sunday, which falls on April 10, 1960, the Ukrainians of the Free World, under the initiative of the Ukrainian Catholic Metropolitan of Canada, His Grace Maxime Hermaniuk, are preparing an All Ukrainian Day of national solidarity. The occasion for such an expression of common solidarity is the 15th anniversary of the bloody purge of the Ukrainian Catholic Church by the communists. This persecution is only one link in the long chain of bloody persecutions to which for the last 43 years communist Moscow subjected Christ's Church and her faithful in countries which fell under the red imperialistic heel.

One of the first countries to fall a victim of the bloody communist regime was the Ukraine. During the 40 years of domination by the communists, the Ukrainian History recorded most important events: the millions of victims of the artificially produced famine of 1932-33, the mass imprisonment and shooting of people as happened in Vinnitsa, the banishment of thousands of Ukrainian young men and women to work on asiatic virgin lands, the destruction of the Ukrainian Autocephalic Orthodox Church, and as mentioned previously, the formal destruction of the Ukrainian Catholic Church.

On this All Ukrainian Day of national solidarity, we appeal to the conscience of the Free World, which has in the last few days in the spirit of brotherly love, given voice to the bloody events of South Africa. We call upon all who stand together in this drawn out struggle against the present red barbarism. We raise a brother's voice of warning not to overlook what is taking place on the other side of the iron curtain, especially in the Ukraine, because the indifference of the Free World will truly be the cause of the enslavement of many other nations, and the physical destruction of millions of people. Let us therefore, united in brotherly love, be ever watchful and active in battle with evil — if we wish true peace!

Saskatoon, March 29th, 1960.

TO THE EMINENT MEMBERS OF THE CANADIAN SENATE AND HOUSE OF COMMONS
IN OTTAWA.

HONORABLE LADIES AND GENTLEMEN:

The Ukrainian Catholic Council of Canada and its member Organizations recall with sorrow the 10th of April, 1945, when the Russian Communist regime arrested all Ukrainian Catholic bishops along with the Metropolitan Joseph Slipyj at their head. The latter, alone of other bishops is still alive, after a term of 15 years' penal servitude in the exile. Recently again sentenced to 7 years, he continues to be the prisoner of the Soviet Union, and remains in Siberia.

Since that memorable date, at the hands of the Russian Communist regime, the Ukrainian have lost 3000 priests, 500 theology students, over 1000 monks and nuns, over 4000 churches and chapels, 195 religious premises, 38 catholic publishing houses and over 1000 schools. Millions of faithful also became victims of the Communist terror.

On this occasion the Ukrainian Catholic Council of Canada recalls also similar destruction of Christian Churches in countries subjugated by the Russian Communist regime such as Lithuania, Estonia, Belorussia, Roumania, Hungary and other countries, and particularly on the territories of the Eastern Ukraine, where the bosheviks abolished the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, having arrested and annihilated 80 bishops, their superior the Metropolitan Vasyl Lypkiv'sky, and thousands of priests.

The above facts indicate that the Russian Communist regime destroys with pre-meditation the leaders of the Christian Churches, and persecutes the Church and the faithful, without respecting, even the simplest, principles of ethics and morals. It sees in them the only ideological obstacle against its imperialistic expansion.

The Ukrainian Catholics in free Canada, under the leadership of their Hierarchy and their Council, will unite on April 10, 1960, in joint prayers for the persecuted Church of Christ and Her leaders. They will pray that the free world might understand the present tragedy of Christ's Church in Ukraine and in the other countries subjugated by Communist Russia, and that the free world might preserve itself from a similar tragedy.

Please, accept these few facts for your information.

Respectfully,

for the Ukrainian Catholic Council of Canada:

A. M. Baran, Secretary

P. Worobetz, President.

WARNING OF METROPOLITAN ANDREW SHYPTYTSKYJ, CONCERNING COMMUNISM

"Communists are atheists. No part of their program is adhered to more rigidly than the part that stresses godlessness. Communists are not honest. On the contrary, their whole system is biased and one-sided, based on endless alibis. There is no way of predicting the action of Bolshevism. It has become a materialistic and paganistic religion in which Lenin and his associates are worshipped as idols. Lies, deception, coercion, tyranny, slavery the demoralization of children, the degeneration of women, the ruination of family and society, the destruction of nations, are regarded as ideals, and camouflaged under different and more appropriate names. It is difficult to understand what Communists have been striving for up to the present time. Evidence shows very plainly that whenever Bolsheviks speak of freedom they mean slavery; whenever they speak of prosperity they mean famine; whenever they speak of public debate they mean dictatorship. To a Communist municipal government means a totalitarian state and forced labour with little or no remuneration for services rendered. Proletariat authority means to be subjected to abuse. Wherever Communist Bolsheviks appear, churches burn and innocent blood flows. Their footsteps leave imprints of the sacrificial blood of innocent victims.

Is it not self-evident that to assist or help such enemies of Christ is to betray Christ and His Holy Church? That is why it is necessary to reiterate the truth to the people, as there are a great number who permit themselves to be misled. They believe that it is not sinful to give assistance to Communists.

Let it be known that whoever acknowledges, praises or defends Communism is not a Christian but only one pretending to be a Christian. A Communist and a Christian, like fire and water, cannot be in one and the same place".

(Pastoral letter in regard to Communism, 1936.)

